

29.10.2020 r.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2019 r.

4,6%

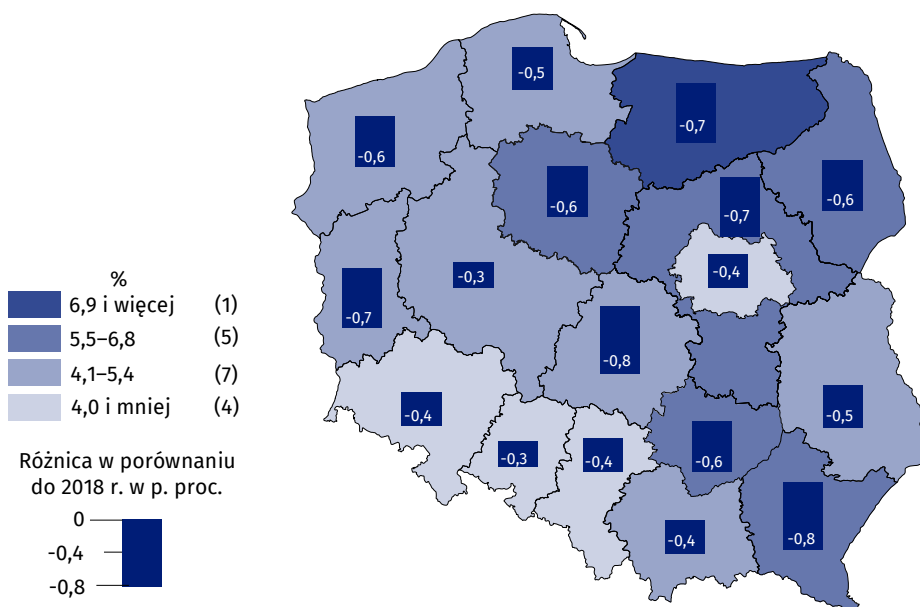
Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności

W 2019 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wynosiła 1 775,8 tys. osób i była o 195 tys. mniejsza niż w 2018 r. Zasięg korzystania z pomocy społecznej, czyli udział beneficjentów w ogólnej liczbie ludności zmniejszył się o 0,5 p. proc. i wynosił 4,6%.

Liczba osób w gospodarstwach domowych o dochodach na osobę poniżej progu dochodowego¹ wyniosła 1 015,4 tys. osób, co stanowiło 2,6% ludności ogółem, mniej o 0,2 p. proc. w porównaniu do 2018 r.

W 2019 r. wśród beneficjentów pomocy społecznej przeważała ludność wiejska. Jej liczba wyniosła 904,8 tys. osób, co stanowiło 51,4% zbiorowości beneficjentów ogółem. Udział beneficjentów w liczbie mieszkańców wyniósł na wsi 5,9%, a w miastach był on o 2,1 p. proc. mniejszy. Warto jednak zaznaczyć, że stałym trendem, obserwowanym od 10 lat jest zmniejszanie się udziału mieszkańców wsi wśród beneficjentów pomocy społecznej oraz szybsze zmniejszanie się wskaźnika udziału beneficjentów w liczbie mieszkańców na wsi niż w miastach. W stosunku do roku poprzedniego wskaźnik ten dla wsi zmniejszył się o 0,7 p. proc., a w miastach o 0,3 p. proc.

Mapa 1. Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności według regionów w 2019 r.

Źródło: dane Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRPiPS.

Zróżnicowanie zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej pomiędzy regionami było duże. Największą wartość wskaźnika – 8,0% odnotowano w regionie warmińsko-mazurskim, a wysoki udział beneficjentów w liczbie mieszkańców, powyżej 6% odnotowano ponadto w kujawsko-pomorskim (6,8%), świętokrzyskim (6,3%), podkarpackim (6,2%) i podlaskim (6,1%). Najmniejszy zasięg beneficjentów pomocy społecznej odnotowano w regionie

W badanym okresie utrzymywał się proces zmniejszania się liczby osób, które głównie z powodów materialnych (ubóstwo dochodowe) zwracały się o wsparcie do ośrodków pomocy społecznej

Mieszkańcy wsi częściej niż mieszkańcy miast korzystali z pomocy społecznej

Największy udział beneficjentów w liczbie ludności wystąpił w regionach północnych i wschodnich

¹ W 2019 r. kwota tego kryterium dla osoby w rodzinie wynosiła 528 zł, a dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł. W opracowaniu używane są określenia „ubogie gospodarstwa domowe” na oznaczenie gospodarstw z dochodem niższym niż podane wyżej progi oraz „ubodzy beneficjenci” – na określenie członków tych gospodarstw domowych.

warszawskim stołecznym, gdzie wyniósł 2,4%. Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na poziomie poniżej 4% wystąpił ponadto w regionach: śląskim (3,0%), dolnośląskim (3,3%) oraz w opolskim (4,0%).

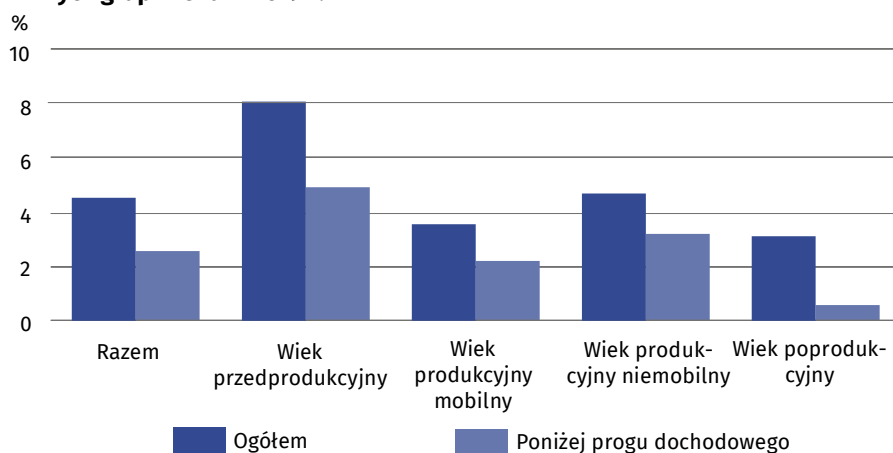
Spadek wskaźnika w 2019 r. w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano we wszystkich województwach, jednak największy – o 0,8 p. proc. wystąpił w województwach: łódzkim i podkarpackim.

Wśród beneficjentów pomocy społecznej 562,8 tys. osób, czyli 32,2%, to osoby w wieku przedprodukcyjnym. Zasięg korzystania z pomocy społecznej w tej grupie wieku był stosunkowo wysoki – wyniósł 8,1%, a udział dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia z ubogich gospodarstw domowych w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży w tej samej grupie wieku wyniósł 4,6%.

Z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku wyniósł 3,1%, a ubogich beneficjentów w wieku poprodukcyjnym 0,6%. Tu warto dodać, że w grupie beneficjentów w wieku emerytalnym, ponad 80% to członkowie gospodarstw domowych o dochodach na osobę powyżej progu dochodowego. Są to osoby, które ze względu na stan zdrowia, a także sytuację rodzinną (ponad 70% gospodaruje samotnie) korzystają z usług opiekuńczych.

Wśród beneficjentów pomocy społecznej 562,8 tys. osób, czyli 32,2%, to osoby w wieku przedprodukcyjnym, przede wszystkim dzieci na utrzymaniu

Wykres 1. Udział beneficjentów pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem według ekonomicznych grup wieku w 2019 r.

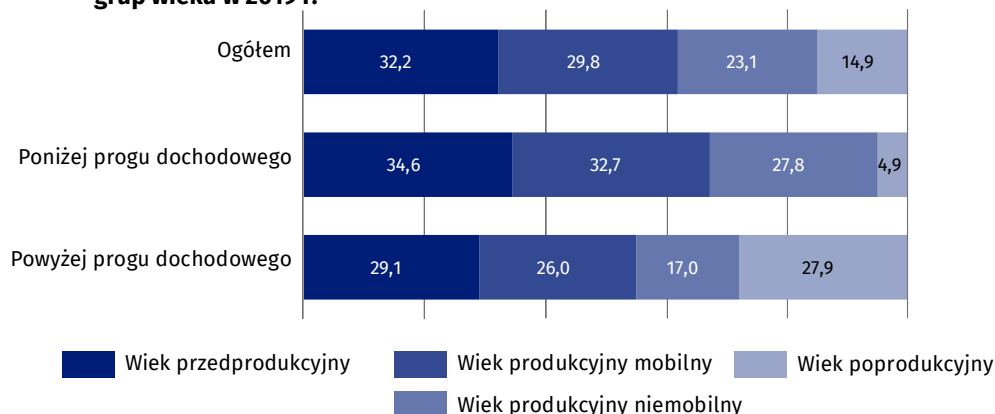

Źródło: dane Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRPiPS oraz GUS.

W strukturze zbiorowości beneficjentów według ekonomicznych grup wieku przeważały osoby w wieku przedprodukcyjnym (32,2%) oraz w wieku produkcyjnym mobilnym (29,8%). Udział osób w wieku poprodukcyjnym nie przekroczył 15%. Wśród beneficjentów ubogich odsetek tej grupy wieku wyniósł 4,9%, natomiast był znacznie wyższy (27,9%) w grupie beneficjentów o dochodzie na osobę przekraczającym próg dochodowy.

W zbiorowości beneficjentów pomocy społecznej przeważały osoby w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym mobilnym

Wykres 2. Struktura beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej według ekonomicznych grup wieku w 2019 r.

Źródło: dane Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRPiPS oraz GUS.

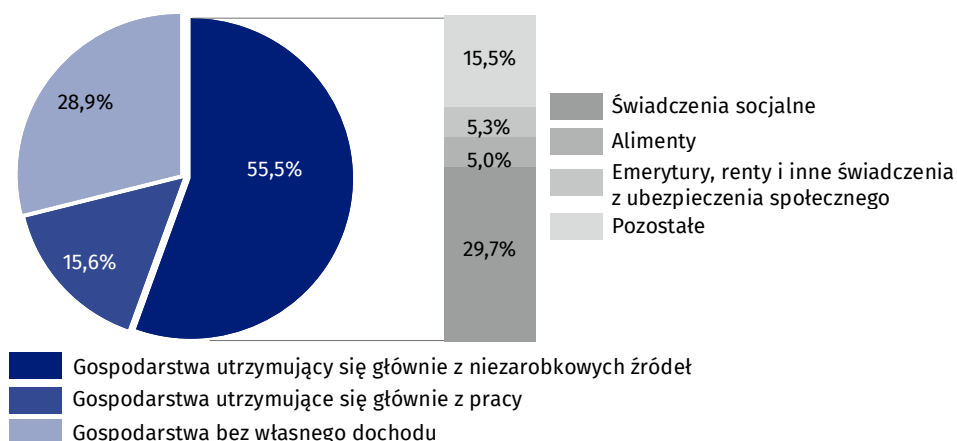
Spośród 1 747,2 tys. beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gospodarstwach domowych², 460,2 tys. (26,3%), to osoby stanowiące jednoosobowe gospodarstwa domowe, a 1 287,0 tys. (73,7%) to członkowie gospodarstw wieloosobowych. Rzeczą charakterystyczną dla omawianej zbiorowości jest fakt znacznego udziału osób samotnie gospodarujących wśród beneficjentów mieszkających w miastach. W 2019 r. wyniósł on 35,0% i był niemal dwukrotnie większy niż na wsi (18,2%).

Zbiorowość ubogich beneficjentów liczyła w badanym roku 990,4 tys., czyli 56,7% wszystkich członków gospodarstw domowych, w których dochód na osobę nie przekroczył kryterium dochodowego uprawniającego do ubiegania się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej (ubogie gospodarstwa domowe).

Niski status materialny tej grupy osób wynika przede wszystkim z ich mniejszej aktywności zawodowej. W 2019 r., wśród 599,1 tys. osób w wieku produkcyjnym z ubogich gospodarstw domowych, tylko 14,3% pracowało, 43,7% osób było bezrobotnych, a 42,0% biernych zawodowo. Spośród biernych zawodowo, ponad 60% to osoby uczące się, niepełnosprawne lub przewlekłe chore.

Spośród 458,6 tys. ubogich gospodarstw domowych, co trzecie gospodarstwo – 28,9% nie miało własnych źródeł dochodu. Natomiast ponad połowa – 55,5% utrzymywała się ze źródeł niezarobkowych, w większości były to świadczenia socjalne. Świadczenia z ubezpieczenia społecznego, emerytalno-rentowe należały w tej grupie gospodarstw do rzadkości. Stanowiły główne źródło dochodu dla 5,3% gospodarstw domowych. Praca była głównym źródłem dochodu jedynie dla 15,6% ubogich gospodarstw.

Wykres 3. Struktura ubogich gospodarstw domowych według głównego źródła dochodu w 2019 r.

Źródło: dane Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MRPiPS oraz GUS.

W 2019 r. najczęstszymi przyczynami korzystania przez ubogich beneficjentów z pomocy społecznej (obok niskiego statusu materialnego), były problemy związane ze złym stanem zdrowia lub niepełnosprawnością (wystąpiły w ponad 58% gospodarstw) oraz bezrobocie (54,5% gospodarstw). Pierwszy z wymienionych problemów dominował wśród gospodarstw jednoosobowych, wystąpił u ponad 71% osób samotnie gospodarujących. Bezrobocie dotyczyło przede wszystkim gospodarstw wieloosobowych – jako jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej wykazało je 65,0% tego typu gospodarstw. Istotną rolę odgrywały też problemy rodzinne przede wszystkim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w związku z samotnym rodzicielstwem oraz wielodzietnością. Problemy rodzinne wystąpiły w ponad połowie (50,1%) gospodarstw wieloosobowych.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

² Tj. bez 28,6 tys. osób bezdomnych, którym ośrodki pomocy społecznej przyznały świadczenia w 2019 r.

990,4 tys., czyli 56,7%, to członkowie gospodarstw domowych, w których dochód na osobę nie przekroczył kryterium dochodowego uprawniającego do ubiegania się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Spośród 458,6 tys. ubogich gospodarstw domowych, co trzecie gospodarstwo nie miało własnych źródeł dochodu, natomiast ponad połowa utrzymywała się ze źródeł niezarobkowych

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Krakowie
Dyrektor Agnieszka Szlubowska
Tel: 12 420 40 50

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2018 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych–Ochrona zdrowia–Opieka społeczna i świadczenia na rzecz rodziny – Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej](#)

[Gospodarstwa domowe beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej](#)

[Środowiskowa pomoc społeczna](#)